

Landskap: Blekinge Upptecknat av: G. A. Hartman
Härad: _____ Adress: Vissefjärda.
Socken: Karlskrona Berättat av: _____
Uppteckningsår: 1941. Född år _____ i _____

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lövmarken i Karlskrona.

Skriv endast på denna sida!

N. 7926:7.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

ETT BESÖK PÅ LÖVMARKNADEN I KARLSKRONA ÅR 1909.

Ingenstädes i vårt land firas en fest, som liknar lövmarknaden i Karlskrona, detta sade även "Farbror Sven", när han för något år sedan hade ett radioreportage därifrån. Mitt enda minne från denna blekingska folkfest daterar sig ganska många år tillbaka i tiden, närmare bestämt från år 1909. Att så här långt efteråt - 32 år - nedskrivna iakttagelserna från besöket på denna sommarkarneval i örlogsstaden ställer sig rätt svårt, men jag försöker i alla fall och göra mitt bästa för att dra mitt strå till staden av "Lövmarknadsminnen".

Jag har ovan framhållit, att lövmarknaden är något speciellt just för Karlskrona med omnejd, liksom Jacobi marknad ^{från 1800-talet} och "Gosta bonnadan" för Ronneby. Sannolika nu nämnda festligheter besökas av men har för när besökt av huvudsakligen ungdomar från Blekinges landsbygd. De sista decennierna har emellertid på grund av den utvecklade biltrafiken många av besökarna kommit långväga ifrån, från Småland och Skåne eller ännu längre bortifran. Det begav sig alltså, att jag sagda år blev en av den tusenhövdade publiken, vilken mött upp på lövmarknaden i "stan", som vi här i denna del kallar Småland kalla Karlskrona. Ursprungligen var det inte alls dit, jag ämnat mig, utan berodde besöket på en ren tillfällighet. Jag var i 20-årsåldern samt skolyngling, och några dagar före midsommar hade jag och en kamrat gått oss i väg på en fotvandring från vår småländska hembygd för att genom Blekinge på det kortaste hållet - från Eringsboda över Fving mot Ronneby. Jag minns, att det var mycket varmt, när vi startade vår vandring, och fötterna blevo snart så ömma, att vi måste ta av oss skorna och gå barfota halva vägen. Vi besökte därefter kamrater i trakten av Ronneby, och på detta förslag beslöt vi att göra dem sällskap med tåg på B.K. till Karlskrona för att avnjuta det sjuhärdles evenemanget, som hette lövmarknaden. I

M. 7020:2.

tid på Lövmarknadsdagen anlände vi sålunda till Blekingemetropolen i sällskap med hundratals andra, ungdomar såväl som äldre. Många av tågpassagerarna hade stora fång med grönt samt korgar med blommor, lösa eller bundna till buketter och kransar, och av blommorna såg jag mest till vilda ängsblomster. Det medförda skulle de sedan kommersa bört och därige tjäna en slant att "russla" med. Det skulle ju bli "Löv"-marknad, och fordrades det sålunda hekatomber av allt det vackra, som Blekinges mar i midsommarens tid hade frambringat.

På vägen från B.K:s station fingo vi sällskap med åtskilliga besök samt affärsmän, vilka hade samma ^{och de} Vi. Infartsvägen samt gatan från CVJ v fyllida med gående och dem, som åkte hästskjuts eller cyklade. Någon enda bil kanske även trafikerade gatan, men därav har jag intet minne. Samtliga hade kommit till staden för att på gammalt och fornt sätt begå den traditionsmättade Lövmarknadsaftonen och dito natten.

För min del var även själva staden intressant, enär jag endast en gång tidigare, och då som barn, varit där inne. Jag hade kamrater och bekantstan, och det dröjde ej länge, förrän jag träffade dem samt slog följe. Det var andra tider för över trettio år sen, och särskilt lade jag märke till den mycket livliga trafiken i spritförsäljningsaffärerna, som ro icke mindre än fem stycken: Utskänkningsbolaget, W. P. Nordströms, Otto Holms, G. & C. Hahns samt Johansson & Bergquist's, dessa de fyra sistnämnda förande alla slag av spirituosa samt viner, under det att på Utskänkningsbolaget endast inköptes renat. Om jag inte misminner mig voro dessa affärer öppna på f.m. innan Lövmarknadens början, och där inköptes således den buteljerade livsglädje, varförutan man icke trodde sig kunna "värd" begå den stora dagen. Dessutom gick det att vilken väl sorterad speceridel som helst köpa starkviner samt öl till avhämtning. Restriktionerna voro sålunda inte då påtänkta ens! Och priserna? Jo, enligt vad som meddelades mig sållde renat omkr. 1 kr. per liter, konjakken 1,60, punschen lika mycket samt vin per butelj 1 kr. buteljen. När dessa bodar stängde, voro deras dör väl försedda med flytande proviant, varförutom kaffeer och närings-

M. 7926:3

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

ställen eller krogar samt bierhallar hade öppet hela dygnet samt gjor glänsande affärer. Sprit och öl formligen flödade i staden ohämnat, och var mer än underligt, att någon som helst ordning kunde upprätthållas.

Redan innan lövmarknaden officiellt "blåsts in" var en hel del, särskilt inresta lantbor, mer eller mindre men mest "mer" påstruktna. Parkens sofvoro till sista plats upptagna, ty där söktes vila och svalka undan solhettan mellan husraderna eller på andra öppnare platser. Åtskilliga av de redan "trötta" togo sig en paus där, andra stegade i flock mitt i gator eller hängde i gathörnen. Ordningsstadgan - den som gällde "vanliga" då hade uppmjukats för lövmarknadens skull, och polisen såg genom fingrar sådant, som annars skulle ha renderat vederbörande en sejour i finkan, låtsades icke se raglandet eller höra de högljudda tjoandena eller andra glädjeyttringar från de denna dag hitresta främlingarnas struppar, fukt med potatisnektarn eller något ädlare vara. Många sorgliga episoder kunde man lägga märke till, samtliga att skriva på spritens konto, men näst intill inget fanns även många ordentliga marknadsfirande, men det är ju så elände och skuggsidor ha lättare att etsa sig in i medvetandet.

Så randades tiden för öppnandet av evenemangst. Då klockan blev 2 hade en nässingsorkester - kanske det var flottans stolta musikkår? - gitt plats på en för tillfället uppförd estrad på södra gaveln av rådhusstrax ovanför Ristorgsbacken. Muntra, taktfasta melodier exekverades med ett och annat mellanrum under hela e.m. och förnatten, och då kvällen tätnade skarorna mer och mer för att kulminera vid midnatt uppe på Stortorget, där rättvis platsen för marknadsfirandet var. På Ristorget såldes lare blommor och kranisar, lövruskor m.m. Blommor och ruskor burros i händer medan kranisarna placerades på hattkullarna eller trädades på armar och Man hade släppt säcken lös, och då skulle man också smycka habiten för ytterligare markera att det var karneval.

På Stortorget stodo stånd vid stånd, och i dem såldes ett otal varor hattar och mössor, bollar med gumminsnöre utjvofflor och vetebröd av olika slag, kaffe och lemonader m.m.m.m. Affärerna gingo strålände för

M. 7926:4.

"ståndspersoner", av vilka många voro hitresta från andra landskap. Mat dryck blevo begäriligare allt efter det tiden skred fram och hunger oc törst gjorde sig gällande, och de som inte skafrade sig livets nödort torget, besökte restauranger, konditorier, kallare m. fl. dyl. ställen. Se boarna själva gingo väl hem och åto, men flera av dem slog sig lösa i togo barn och blomma eller flickan samt superade på Statt, Primus - el Adamssons!

Allt efter som mörkret - om man kan tala om sådant en natt strax för midsommar! - lägrade sig över valplatsen, blev folklivet livligare. Man som kände sig mera "framåt" och blygheten var lagd på hyllan. Pojkar i landet gingo hand i hand med sin tös medan de som inte ännu lyckats i sällskap med någon av motsatt kön, flirtade våldsamt med bollarna och korna genom att hårt slå till i ansiktet eller på andra ställen. I all het tog man inviterna med glatt humör, men då pojkar viftade till vara kunde krakel ibland uppstå, men allt upplöstes till sist i frid och fr Huruvida ungdomarna vid den här tiden i lövmarknadens historia hade gång till några dansnöjen är mig icke bekant, men troligen hade man en bana ute på Vämdö, dit man drog sig för att ta en svängom. För ej så mån sedan hade staden anordnat med en dansbana på torget under lövmarknad men denna attraktion drogs visst in rätt snart, då man fick dåliga erf heter av arrangemanget.

Ett minne från den nämnda marknaden kommes särskilt väl ihåg: en mattrötta individer travade på rådhustrappan under småtimmarna. Där sutto om varandra axel mot axel och huvud mot huvud och sovo, de flesta av dem av det starkare könet, som nu hade blivit så svagt, så svagti! Då sommar len stack upp över husraderna i öster och sken i ansiktet på de sovan vaknade en efter en och drogo sig bort från torget för att få något a läska sig med. Och någon timme senare var torget tömt på folk. Den sköna solen lysste då över förödelsens styggelse i form av allsköns bräte, vinnade blommor och kransar, papper i hekatomber, en eller annan tappad ha eller mössa, en spatserskäpp o. d. funnos även bland skröpet. Renhållning larna kommo sen med kvastar och kärror för att fortast möjligt avlägs spåren efter nattens orgier. Fram mot arbetsdagens början på morgonen silt sig vardagligt likt på torget, men gatorna drällde här och var än av de invaderande skarorna från gårdagen. De som gjort slut på sina "p teller" passade på att inköpa mera fludium att ha på hemresan. Innan de anträdades togs en sista avskedsbägare på en gård, där hästen eller cyk voro inställda till förvaring, eller på närmaste kafé. Före kvällen var stan tömd på främlingar, och det brusande, sydlandiskt hektiska marknads ret hade avlösts av småstadens stilla ro på gator och öppna platser o affärerna. Lövmarknaden anno 1909 var till ända och ett minne blott.

Säkerligen - och väl är det - äro nutida lövmarknader betydligt mer städade och sansade. Ungdomarna uppföra sig på ett finare sätt, tack vare - ja, spritrestiktioner och de höga prisen på spriten - och denna "nyo är enbart glädjande och tacknämlig."

Håns.
1 = från Årens Riksk. 7

Vissefjärda den 12-7-41.

G. A. Hartman.